

Voorstel voor een besluit van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een communautair actieprogramma ter ondersteuning van niet-gouvernementele organisaties die voornamelijk werkzaam zijn op het gebied van milieubescherming

(2001/C 270 E/18)

(Voor de EER relevante tekst)

COM(2001) 337 def. — 2001/0139(COD)

(Door de Commissie ingediend op 22 juni 2001)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, inzonderheid op artikel 175, lid 1,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité,

Gezien het advies van het Comité van de Regio's,

Volgens de procedure van artikel 251 van het Verdrag,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Het Verdrag voorziet in de totstandkoming en uitvoering van een communautair milieubeleid en geeft de doelstellingen en beginselen aan die als richtsnoeren voor een dergelijk beleid moeten dienen.
- (2) [Het voorstel voor een zesde milieuactieprogramma] ⁽¹⁾ houdt rekening met de behoefte inspraak te geven aan de burgers en de voorgestelde maatregelen omvatten een uitgebreide en brede dialoog met de belanghebbenden bij het milieubeleid. Teneinde hun deelneming aan een dergelijke dialoog mogelijk te maken, bevat [het voorstel voor een zesde milieuactieprogramma] bepalingen voor een continue financiering van niet-gouvernementele organisaties (NGO's).
- (3) Het bij Besluit 97/872/EG van de Raad van 16 december 1997 inzake een communautair actieprogramma ter ondersteuning van niet-gouvernementele organisaties die voornamelijk werkzaam zijn op het gebied van milieubescherming ⁽²⁾ ingevoerde actieprogramma loopt op 31 december 2001 af. Het besluit moet bijgevolg worden ingetrokken. Het programma is door de Commissie en de vroegere en huidige begunstigden geëvalueerd. Zij hebben blijk gegeven van een grote interesse voor verlenging/herziening.
- (4) NGO's die werkzaam zijn op het gebied van milieubescherming hebben reeds aangetoond dat zij kunnen bijdragen tot het milieubeleid van de Gemeenschap, als bepaald in artikel 174 van het Verdrag doordat zij actief betrokken zijn bij concrete maatregelen ter bescherming van het milieu en bij activiteiten ter vergroting van het algemene bewustzijn van de noodzakelijkheid van milieubescherming.
- (5) NGO's zijn van wezenlijk belang voor het coördineren en doorspelen naar de Commissie van informatie over en visies op nieuwe en toekomstige ontwikkelingen, bijvoorbeeld op het gebied van natuurbescherming en grensoverschrijdende milieuproblemen die niet of niet optimaal door de lidstaten of op lager niveau kunnen worden behandeld. Aangenomen wordt dat NGO's via hun contacten met het publiek op elk niveau de bezorgdheid en mening van de „man op de straat” goed kennen en bijgevolg deze meningen kunnen ondersteunen en doorspelen naar de Commissie.
- (6) NGO's voor het milieu nemen deel aan deskundigengroepen, voorbereidende en uitvoerende comités van de communautaire instellingen en leveren daardoor een belangrijke bijdrage tot het beleid, de programma's en de initiatieven van de Gemeenschap en vormen het nodige tegenwicht tegenover de belangen van andere actoren in het milieu met inbegrip van industrie/handel, vakbonden en consumentengroeperingen.
- (7) NGO's die in staat zijn de uitwisseling van vooruitzichten, problemen en mogelijke oplossingen in verband met milieuvraagstukken van een communautaire dimensie te stimuleren en daarbij de belanghebbenden op nationaal, regionaal en plaatselijk niveau te betrekken, moeten ondersteund worden. De steun zal alleen gaan naar NGO's die op Europees niveau werkzaam zijn. Hun structuur en activiteiten moeten ten minste drie Europese landen omvatten.
- (8) Geografische uitbreiding van het programma is noodzakelijk als men de NGO's van de kandidaat-landen erbij wil betrekken. Zij zijn immers van belang voor de aanvaarding door het publiek van het „milieuacquis”, versterking van de tenuitvoerlegging en bevordering van het democratiseringsproces. De veranderingen in de Balkan hebben ook aangetoond dat er een enorme behoefte bestaat aan rechtstreekse steun aan organisaties en initiatieven van burgers om de democratie te ondersteunen en te bouwen aan een in milieuopzicht duurzame toekomst.
- (9) In het licht van de in de eerste drie jaar van de uitvoering van dit besluit opgedane ervaring moet de werking van het programma worden geëvalueerd alvorens over voortzetting ervan te besluiten.

⁽¹⁾ COM(2001) 31 def.

⁽²⁾ PB L 354 van 30.12.1997, blz. 25.

- (10) Dit besluit stelt een financieel kader vast voor de gehele looptijd van het programma dat de voornaamste referentie vormt voor de begrotingsautoriteit als bedoeld in punt 33 van het interinstitutioneel akkoord van 6 mei 1999 tussen het Europees Parlement, de Raad en de Commissie over de begrotingsdiscipline en de verbetering van de begrotingsprocedure ⁽¹⁾,

BESLUITEN:

Artikel 1

1. Er wordt een communautair actieprogramma vastgesteld ter ondersteuning van NGO's voor het milieu.

2. De algemene doelstelling van dit programma is NGO's te ondersteunen die voornamelijk op het gebied van milieu-bescherming op Europees niveau werkzaam zijn en die bijdragen of kunnen bijdragen tot de totstandbrenging en uitvoering van communautair milieubeleid en communautaire milieuwetgeving in alle regio's van Europa. Het programma zal tevens het systematisch betrekken van NGO's bij alle stadia van de communautaire beleidsvorming op milieugebied bevorderen door te zorgen voor passende vertegenwoordiging bij overleg met belanghebbenden en openbare hoorzittingen.

Artikel 2

Om voor subsidie in aanmerking te komen moet een NGO de volgende kenmerken hebben:

- a) Het moet een onafhankelijke rechtspersoon zijn zonder winstoogmerk die voornamelijk actief is op het gebied van milieubescherming in het belang van de samenleving.
- b) De NGO moet actief zijn op Europees niveau; de structuur (lidmaatschap) en activiteiten moeten ten minste drie Europese landen omvatten.
- c) De activiteiten van de NGO moeten voldoen aan de beginselen die de grondslag vormen voor [het voorstel voor een zesde milieuactieprogramma] en overeenstemmen met de prioritaire gebieden die zijn vermeld in deel 1 van de Bijlage bij dit Besluit.
- d) De NGO moet op wettelijke wijze zijn opgericht sedert meer dan twee jaar. Het jaarlijks rekeningoverzicht van de voorgaande twee jaar moet door een registeraccountant worden bevestigd.

Artikel 3

Aan het programma kunnen NGO's deelnemen die gevestigd zijn in hetzij:

- a) de lidstaten

⁽¹⁾ PB C 172 van 18.6.1999, blz. 1.

- b) de kandidaat-landen ⁽²⁾, overeenkomstig de voorwaarden die zijn vastgesteld in de Europa-Overeenkomsten, de additionele protocollen en de besluiten van de respectieve Associatie-Raden;
- c) Cyprus, Malta en Turkije, volgens met deze landen overeen te komen voorwaarden en procedures;
- d) de Balkanlanden die deel uitmaken van het stabilisatie- en associatieproces voor landen in Zuidoost-Europa ⁽³⁾, volgens met deze landen overeen te komen voorwaarden en procedures.

Artikel 4

1. De Commissie publiceert uiterlijk 30 september van ieder jaar een oproep tot indiening van voorstellen in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*, voor subsidies voor het volgende kalenderjaar.

2. In de oproep tot indiening van voorstelling worden de criteria voor de toelating, de selectie en de toekenning en de procedure voor de aanvraag, de beoordeling en de goedkeuring vermeld.

3. Na beoordeling van de voorstellen, beslist de Commissie, behoudens vertraging bij de goedkeuring van de communautaire begroting, uiterlijk op 31 december van ieder jaar, welke organisaties in het volgende jaar een subsidie zullen ontvangen. Dit besluit geeft aanleiding tot een overeenkomst tussen de Commissie en de begunstigde waarin het maximum bedrag van de subsidie, de wijze van betaling, de maatregelen voor controle en toezicht en de met de subsidie beoogde doelstellingen worden vastgesteld.

Artikel 5

De selectie- en toekenningsprocedure vindt plaats in vier deelten:

- a) Eliminatie van aanvragen die niet voldoen aan de technisch/administratieve vereisten voor het indienen van aanvragen om financiering in het kader van het programma. Met name onvolledige of onvoldoende gedetailleerde aanvragen of aanvragen die niet zijn ingevuld volgens de instructies die zijn vermeld op het aanvraagformulier of die zijn ingediend na de uiterste termijn, komen niet in aanmerking in het kader van dit programma;
- b) Eliminatie van aanvragen die niet voldoen aan de criteria om in aanmerking te komen die zijn vermeld in de artikelen 2 en 3;

⁽²⁾ Bulgarije, Tsjechië, Estland, Hongarije, Letland, Litouwen, Polen, Roemenië, Slowakije en Slovenië.

⁽³⁾ De voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië, Albanië, de Federale Republiek Joegoslavië, Bosnië-Herzegovina en Kroatië.

c) Vergelijkende beoordeling van de resterende in aanmerking komende aanvragen aan de hand van de volgende criteria die verder gespecificeerd worden in punt 2 van de Bijlage:

- i) mate waarin de aanvraag en met name het voorgestelde werkprogramma voldoet aan de doelstellingen van het Programma als vermeld in Artikel 1;
- ii) beheer en productkwaliteit;
- iii) reikwijdte, doeltreffendheid en efficiëntie.

Elke resterende aanvrager krijgt een comparatief aantal punten.

d) Vaststelling van de aanvragen die mogen deelnemen aan de toekenningsprocedure (alleen die aanvragen waarvan de behaalde punten boven door de Commissie vastgelegde drempels liggen, komen in aanmerking).

Artikel 6

1. Een subsidie mag niet meer bedragen dan 70 % van de door een accountant gecontroleerde in aanmerking komende jaarlijkse uitgaven van de aanvrager over de voorgaande twee jaar, als het in de Gemeenschap gevestigde NGO's betreft, of 80 % als het gaat om NGO's die zijn gevestigd in de kandidaat-landen of de Balkan en mag niet meer bedragen dan 80 % van de in aanmerking komende uitgaven van de aanvrager in het lopende jaar.

Het bedrag wordt jaarlijks bepaald volgens een vast wegings-systeem, waarbij rekening wordt gehouden met de punten die zijn behaald bij de in artikel 5 beschreven evaluatie en de relatieve omvang van de NGO's als vermeld in deel 3 van de Bijlage.

2. Een begunstigde van dit programma is vrij om de subsidie naar eigen goeddunken te gebruiken om de in aanmerking komende uitgaven van de organisatie over het subsidiejaar te dekken. Alle uitgaven van de begunstigde in het subsidiejaar worden geacht in aanmerking te komen, behalve de uitgaven vermeld in punt 4 van de Bijlage.

3. Het subsidiebedrag is pas definitief nadat het gecontroleerde financieel memorandum door de Commissie is goedgekeurd.

Indien het totaal van de subsidies van de Gemeenschap meer bedraagt dan 80 % van de gecontroleerde uitgaven van de begunstigde over het betrokken jaar wordt de eindbetaling dienovereenkomstig verlaagd.

4. Als blijkt uit het gecontroleerde Financieel Memorandum voor het subsidiejaar dat de totale inkomsten van de begunstigde, met uitzondering van de naar behoren voor niet voor

subsidie in aanmerking komende uitgaven uitgetrokken bedragen, groter zijn dan de in aanmerking komende uitgaven, wordt de eindbetaling verlaagd of wordt zonodig het teveel betaalde bedrag teruggevorderd. Krachtens artikel 256 van het Verdrag zijn invorderingsopdrachten uitvoerbaar.

5. Teneinde de doeltreffendheid van de subsidies aan milieu en NGO's te garanderen, neemt de Commissie de noodzakelijke maatregelen om na te gaan dat een geselecteerde organisatie gedurende het gehele subsidiejaar blijft voldoen aan de voorwaarden om in aanmerking te komen voor de subsidie. Met name wordt een systematisch rapportagesysteem ingevoerd om de prestaties van de begunstigten gedurende het subsidiejaar te controleren, plus een ex-post-evaluatie van de prestaties.

Artikel 7

1. Dit programma begint op 1 januari 2002 en loopt af op 31 december 2006.

2. Het financiële referentiebedrag voor de uitvoering van dit programma tijdens de periode 2002 tot en met 2006 beloopt 32 miljoen euro.

3. De jaarlijkse toewijzingen worden door de begrotingsautoriteit toegestaan binnen de grenzen van de financiële vooruitzichten.

Artikel 8

1. Om de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen te beschermen tegen fraude en andere onregelmatigheden kan de Commissie in het kader van dit programma, overeenkomstig Verordening (Euratom, EG) nr. 2185/96 van de Raad van 11 november 1996 controles ter plaats en inspecties uitvoeren. Bovendien geldt voor onderzoek door het Europees Bureau voor Fraudebestrijding (OLAF) Verordening (EG) nr. 1073/1999 van het Europees Parlement en van de Raad.

2. De begunstigde van een subsidie houdt alle bewijsstukken inclusief het gecontroleerde financiële memorandum, betreffende de uitgaven gedurende een periode van vijf jaar na de laatste betaling ter beschikking van de Commissie.

Artikel 9

1. Indien uit de verplichte verslagen blijkt dat de verwachte resultaten niet worden bereikt, kan dit ertoe leiden dat de betrokken NGO niet in aanmerking komt voor subsidiëring in het kader van dit programma in het volgende jaar.

2. Indien een NGO het voorwerp wordt van een invorderingsopdracht die te wijten is aan bewuste onregelmatigheden, onregelmatigheden veroorzaakt door nalatigheid of fraude zal die organisatie automatisch worden uitgesloten van steun gedurende de resterende jaren van het programma.

3. Indien de Commissie onregelmatigheden, wanbeheer of fraude in verband met een subsidie ontdekt, hetzij in auditcontroles of controles ter plaatse, zal de begunstigde één of meer van de volgende administratieve maatregelen en straffen opgelegd krijgen in verhouding tot de ernst van het geval:

- annulering van de steunovereenkomst;
- betaling van een boete tot 50 % van het bedrag van de invorderingsopdracht;
- uitsluiting van dit programma en andere communautaire financieringskansen;
- uitsluiting van het relevante mechanisme voor dialoog met de Commissie;

Artikel 10

Een lijst van in het kader van dit programma te financieren begunstigten, samen met het toegekende bedragen wordt jaarlijks bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Artikel 11

Uiterlijk op 31 december 2004 legt de Commissie een verslag voor aan het Europees Parlement en de Raad over de mate waarin de in dit programma gestelde doelstellingen in de eerste drie jaar zijn bereikt en doet zij, desgewenst, voorstellen betreffende eventuele noodzakelijke aanpassingen met het oog op voortzetting of stopzetting van het programma. Dit verslag zal gebaseerd zijn op de verslagen over de prestaties van de begunstigten en dient met name te beoordelen in hoeverre zij op doeltreffende wijze hebben bijgedragen tot het bereiken van de in artikel 1 en in de bijlage vermelde doelstellingen.

Het Europees Parlement en de Raad besluiten, overeenkomstig het Verdrag, over de voortzetting van het programma per 1 januari 2007. Alvorens daartoe voorstellen in te dienen maakt de Commissie een externe evaluatie van de in het kader van het programma bereikte resultaten.

Artikel 12

Dit besluit treedt in werking op de dag na bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

BIJLAGE

1. In het voorstel voor een zesde milieuactieprogramma vermelde prioriteiten

Gezien het belang van duurzame ontwikkeling voor de gezondheid en de kwaliteit van het bestaan van de Europese burgers is het voorgestelde programma gericht op zorgvuldig gekozen prioriteiten die zijn ingedeeld onder vier titels

- Beperking van de klimaatverandering
- Natuur en biodiversiteit — bescherming van een unieke hulpbron
- Gezondheid en milieu.
- Zorg dragen voor een duurzaam beheer van de natuurlijke hulpbronnen en afvalstoffen

Indien het [zesde milieuactieprogramma] wordt goedgekeurd, zal het, voor zover noodzakelijk, in 2005 worden herzien, gewijzigd en bijgewerkt om rekening te houden met nieuwe ontwikkelingen en informatie.

Naast de bovenvermelde gebieden zijn ook de uitvoering en handhaving van de communautaire milieuwetgeving prioritair.

2. Criteria aan de hand waarvan de aanvragers worden beoordeeld

Aanvragers die met succes de eerste twee selectiestadia als beschreven in artikel 5 zijn doorgekomen, worden getoetst op de volgende criteria.

- De mate waarin de aanvraag voldoet aan de doelstellingen van het programma. De aanvrager, met inbegrip van het door hem voorgestelde werkprogramma, wordt beoordeeld aan de hand van de volgende kenmerken:
 - De politieke relevantie (ten opzichte van het voorstel voor een zesde milieuactieprogramma, een nieuwe Europese governance, duurzame ontwikkeling, uitbreiding, het stabilisatie- en associatieproces voor de landen van Zuidoost-Europa, de ontwikkeling van het partnerschap Europa-Middellandsezegebied, integratie, Gender Mainstreaming).
 - Relevantie en omvang/mogelijk effect van de betrokkenheid bij de vormgeving en uitvoering van het communautair milieubeleid.
 - Representativiteit van de organisatie wanneer zij de bezorgdheid van het publiek in alle regio's van Europa tot uitdrukking brengt en deze ideeën en voorstellen bijdragen tot de oplossing van milieuproblemen.
 - Relevantie als het gaat om activiteiten ter vergroting van het milieubewustzijn en de kennis, in het algemeen en met betrekking tot het milieubeleid van de Gemeenschap.

Voor elk van de bovenvermelde kenmerken zal rekening worden gehouden met het vermogen van de aanvrager om de NGO-taken die zijn weergegeven in de punten 5-7 van de preambule te vervullen.

- Beheer en productkwaliteit. De kenmerken die geëvalueerd moeten worden zijn o.a.:
 - Structuur van de organisatie, voldoende personeelsbezetting en beheer van de personele middelen.
 - Intern besluitvormingsproces, betrekkingen met de leden.
 - Strategische aanpak, doelgerichtheid, planningsprocedures.
 - Administratie, begrotingscontrole en financieel beheer.
 - Wijze van verslaglegging (intern en extern).
 - Auto-evaluatie en kwaliteitscontrole, feedback van ervaring (leren).
 - Technisch/wetenschappelijke bekwaamheid.

- Actieradius, doeltreffendheid, efficiency. De kernmerken die beoordeeld moeten worden omvatten:
- De algemene zichtbaarheid van de organisatie en haar activiteiten
- Externe betrekkingen (met andere actoren op milieugebied, zoals plaatselijke en regionale autoriteiten, ondernemingen en industrie, consumentengroeperingen, vakbonden, andere niet-gouvernementele organisaties enz.).
- Reputatie in de publieke opinie (met inbegrip van de media).

3. Vaststelling van de subsidies

De subsidie wordt berekend aan de hand van het totale geraamde bedrag van de in aanmerking komende uitgaven voor het subsidiejaar, waarbij uitdrukkelijk rekening wordt gehouden met de gecontroleerde gemiddelde uitgaven van de aanvrager over de voorgaande twee jaar volgens de volgende principes:

1. Indien alle andere parameters gelijk zijn, ontvangen grotere NGO's (af te meten aan het gemiddelde van hun gecontroleerde jaarlijkse uitgaven over de voorgaande twee jaar en de verwachte totale in aanmerking komende uitgaven in het subsidiejaar) grotere bedragen dan kleinere NGO's. Naarmate een NGO echter groter is, zal dit aan de omvang ontleende voordeel naar verhouding een kleinere rol spelen.
2. Wanneer alle andere parameters gelijk zijn, zullen alle NGO's die een hoger waarderingscijfer krijgen, grotere bedragen ontvangen dan NGO's die lager scoren.
3. Wanneer een NGO een specifiek bedrag heeft gevraagd, mag de subsidie in geen geval dat bedrag overschrijden.

4. Niet in aanmerking komende uitgaven

Door de begunstigde verrichte betalingen en aan derden gegunde contracten die elementen van de onderstaande categorieën omvatten:

- Criminele/illegale activiteiten
- Privé-uitgaven/-gebruik
- Vermaak, gastvrijheid, onnodige of onbezonnen uitgaven
- Uitgaven die duidelijk buiten het overeengekomen werkprogramma van de begunstigde voor het subsidiejaar vallen
- Terugbetaling van leningen, verschuldigde rente, overgeboekte tekorten
- Kosten in verband met het ingezette kapitaal, investeringen ⁽¹⁾, of reserves die zijn opzijgezet om de activa van de begunstigde te vergroten
- Bijdragen in natura

⁽¹⁾ De Commissie mag alleen rekening houden met de waardevermindering van de post die overeenkomt met de duur van de overeenkomst.